

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

w sprawie **K. W.**

oskarżonego z art. 211 ust. 1 pkt 10 lit. a ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 kwietnia 2025 r.

wniosku obrońcy oskarżonego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy o sygn. akt II KS 51/24

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł :

- 1. nie uwzględnić wniosku;**
- 2. przedłożyć pismo obrońcy oskarżonego Przewodniczącemu II Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego, celem rozważenia jego rejestracji jako wniosku, o którym mowa w art. 29 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym.**

UZASADNIENIE

W dniu 20 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy oskarżonego K. W., którym na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., a także art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPCz wniósł o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie zawisłej przed Sądem Najwyższym pod sygn. akt II KS 51/24. Z uzasadnienia wniosku wynika, że jest on osobą powołaną na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w

trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie Krajowej Rady Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3), przez co nie daje gwarancji niezawisłości i bezstronności, a jego ewentualny udział w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy będzie skutkował uchybieniem wskazanym w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Ponadto obrońca podniósł, iż SSN Ryszard Witkowski orzekał wcześniej w byłej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, gdzie „okazywał lekceważenie wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego”. Na poparcie swojego stanowiska przywołał jedno z orzeczeń Sądu Najwyższego, na mocy którego SSN Ryszard Witkowski został wyłączony od rozpoznania sprawy w trybie art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek obrońcy skazanego nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że podstawą wyłączenia sędziego w oparciu o art. 41 § 1 k.p.k. może być jedynie okoliczność faktyczna, która uzasadnia wątpliwość co do jego bezstronności. Przesłanki takiej nie stanowią natomiast same kwestie ustrojowe związane z powołaniem sędziego i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów. Zatem oparcie wniosku o wyłączenie sędziego na ocenie strony, czy jej obrońcy, co do sposobu ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, na której to wniosek Prezydent RP powołał tego sędziego, bez wskazania jakie konkretne postąpienia w procedurze nominacyjnej powodują brak bezstronności lub niezależności tego sędziego, nie stanowi podstawy do przyjęcia, iż w sprawie zachodzą okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie (*vide* postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). Do tego rodzaju okoliczności faktycznych należą określone wypowiedzi sędziego w toku procedury konkursowej czy inne zachowania mogące rzutować *in concreto* na jego obiektywizm. Niemniej jednak obrońca skazanego nie podnosi tego rodzaju okoliczności w odniesieniu do SSN Ryszarda Witkowskiego, poprzestając na wykazywaniu wadliwości samej procedury nominacyjnej.

Zaprezentowana wykładnia przepisu art. 41 § 1 k.p.k. pozostaje również zgodna z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z dnia 4 marca 2020 r., sygn.

akt P 22/19, uznał, że „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Stanowisko odmienne skutkowałoby *de facto* przyznaniem władzy sądowniczej uprawnienia do podważania powołań sędziowskich, co jest niedopuszczalne.

Także z brzmienia art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259) wynika, że okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (*vide* art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21).

Tym samym wniosek o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim wskazuje na wadliwość jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. w następstwie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, uznać należało za niedopuszczalny z mocy ustawy.

Oceny tej nie zmieniają przywołane we wniosku orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które wywołują skutki jedynie w sprawach, w których zostały wydane. Nie stanowią przy tym źródeł prawa powszechnie obowiązującego (*vide* art. 87 Konstytucji RP), a więc oczywiste jest, iż nie mogą mieć wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego. Zresztą zauważyć należy, że obecnie nie istnieje żaden judykat, który nakazywałby traktować wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności towarzyszące powołaniu Pana Ryszarda Witkowskiego na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego jako

bezwzględna przyczynę odwoławczą. Skutek taki mogłaby wywołać jedynie uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW z 2020 r. Nr 2, poz. 7), niemniej jednak została ona uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz (wyrok TK z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, nr 61). W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczonego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob.m.in. wyrok SN z dnia 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. I NZP 1/21; postanowienie SN z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; zdanie odrębne sędziego Sądu Najwyższego Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt III KK 435/22; wyrok SN z dnia 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z dnia 2 lutego 2024 r., III KK 439/23). Z tych też względów udział w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Również Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 9 lipca 2020 r., C-272/19, VQ przeciwko Land Hessen, w pkt 54, wskazał, iż sam fakt, że władze wykonawcze lub ustawodawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz, ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeżeli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22). Wnioskodawca w żaden sposób nie uprawdopodobnił, że taka sytuacja zachodziła w stosunku do SSN Ryszarda

Witkowskiego. Do tego rodzaju okoliczności z całą pewnością nie należy wykonywanie obowiązków w nieistniejącej już Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Powodem wyłączenia w tym trybie nie jest również fakt, iż w innych sprawach Sąd Najwyższy stwierdzał istnienie podstaw do wyłączenia SSN Ryszarda Witkowskiego. Uzasadnione wątpliwości co do bezstronności dotyczą bowiem konkretnej sprawy. Ta zaś nie ma żadnego zabarwienia politycznego i dotyczy prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie transportu lotniczego bez wymaganego certyfikatu.

Reasumując, okoliczności podniesione we wniosku obrońcy skazanego nie mogły skutkować wyłączeniem SSN Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania sprawy III KK 499/23, co skutkowało jego nieuwzględnieniem w oparciu o art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*.

Niemniej jednak z uwagi na fakt, iż pismo obrońcy oskarżonego zostało wniesione w terminie określonym w art. 29 § 8 ustawy o SN, celem zapewnienia stronie realizacji konstytucyjnego, konwencyjnego i ustawowego prawa do rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły sąd ustanowiony ustawą, należało je potraktować jako wniosek, o którym mowa w art. 29 § 6 ustawy o SN. Z uwagi na wskazane wyżej uwarunkowania prawne, nie wszystkie podnoszone okoliczności mogły zostać bowiem uwzględnione w ramach rozpoznawania wniosku w trybie art. 41 § 1 k.p.k. Ostateczna decyzja w tym zakresie należy jednak do Przewodniczącego II Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego uprawnionego do stosownej rejestracji procesowej pisma, któremu należało je przedłożyć.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[J.J.]

[a.ł.]